

“... ”

Mahkeme kararının, davacı tarafından temyiz edilmesi üzerine yapılan incelemede, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 22. maddesinde, kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması hâlinde, keyfiyetin idarece mal sahibi veya mirasçılarının 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurulacağı, bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçılarının kamulaştırma bedelini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malı geri alabilecekleri, iade işleminin kamulaştırmanın ve bedelinin kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde gerçekleşmesi hâlinde faiz alınmayacağı, bu madde hükümlerine göre taşınmaz malı geri almayı kabul etmeyen mal sahibi veya mirasçılarının 23. maddeye göre geri alma haklarının da düşeceği ve bu madde hükümlerinin, kamulaştırmanın kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl geçmiş olması hâlinde uygulanmayacağına kurala bağlandığı; ancak, 22. maddedeki, kamulaştırmanın kesinleşmesinin üzerinden 5 yıl geçmesi hâlinde bu madde hükümlerinin uygulanmayacağı yönündeki üçüncü fıkranın, Anayasal güvence altında bulunan mülkiyet hakkını ihlâl ettiği ve hukuk devleti ilkesine aykırılık taşıdığı anlaşılmaktadır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 22. maddesinin üçüncü fıkrası, Danıştay Onüçüncü ve Altıncı Daireleri müşterek heyetince yapılacak temyiz incelemesinde uygulanması zorunlu kural olduğundan ve davacının, dava konusu ihaleyle satışa çıkarılan taşınmazın kamulaştırılmasından önceki maliki olduğu anlaşıldığından, anılan Kanun hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yapılması gerekli görülmüştür.

İptali İstenilen Kanun Hükmü :

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun “Bu madde hükümleri, kamulaştırmanın kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl geçmiş olması hâlinde uygulanmaz.” şeklindeki 22. maddesinin üçüncü fıkrasının, Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmaktadır.

İptali İstenilen Kanun Hükmünün Anayasa'ya Aykırılığının Değerlendirilmesi

Anayasa'nın hukuk devleti ilkesini düzenleyen “Cumhuriyetin nitelikleri” başlıklı 2. maddesinde, “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.”;

“Mülkiyet hakkı” başlıklı 35. maddesinde, “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.”;

“Kamulaştırma” başlıklı 46. maddesinin birinci fıkrasında, “Devlet ve kamu tüzelkişileri; kamu yararının gerektirdiği hâllerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir. ...”

kuralı bulunmaktadır.

“Kamulaştırma, kişilerin mülkiyet hakkına yapılan bir müdahaledir. Anayasamızın 35. maddesine göre herkes, mülkiyet hakkına sahiptir. Bu hak, ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabilir. İşte kamulaştırma, mülkiyet hakkına kamu yararı amacıyla kanunla getirilmiş ve dolayısıyla Anayasamızın 35. maddesine uygun bir sınırlamadır.” (GÖZLER Kemal, İdare Hukuku, Mayıs 2019, Bursa, s. 958, 959)

“45. Anayasa'nın kamulaştırmayı düzenleyen 46. maddesine göre devlet ve kamu tüzel kişileri tarafından yapılabilmesi, kamu yararının bulunması, kamulaştırma kararının kanunda gösterilen esas ve usullerine uyulması, gerçek karşılığın kural olarak peşin ve nakden ödenmesi kamulaştırmanın anayasal öğeleridir. Temel unsurunun kamu yararı olduğu kabul edilen kamulaştırma, özel mülkiyet alanına devletin bir müdahalesidir. Kamulaştırma işlemi, taşınmaza el koymaya zorunlu kalındığında kamu yararının özel mülkiyet hakkından üstün tutulduğu durumlarla sınırlı olarak ve Anayasa'da belirlenen usul güvenceleri izlenerek yapıldığında hukuka uygun sayılır (AYM, E.2017/110, K.2017/133, 26/7/2017, § 11).

“46. Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen kamulaştırma, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkına getirilmiş anayasal bir sınırlamadır. Bu itibarla, 46. maddede belirtilen kamulaştırmanın anayasal öğelerine uygun bir düzenleme, 35. maddeye bir aykırılık oluşturmayacaktır. Kamulaştırma, Anayasa'da özel mülkiyetin kamuya geçirilmesi konusunda başvurulabilecek bir yöntem olarak düzenlenmiş olup bir taşınmaz üzerindeki özel mülkiyet hakkının malikin rızası olmaksızın kamu yararı için ve karşılığı ödenmek koşuluyla devlet tarafından sona erdirilmesidir. Bu yönüne başvurulması için gereklilik ve kamu yararının varlığı koşullarının bulunması zorunludur. Kanun koyucu kamulaştırılacak arazi ve tesislerin tespitini ihtiyaç duyulması şartına bağlayarak gereklilik koşulunu düzenlemiştir. Ayrıca işlemin 2942 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olduğu belirtilerek kamulaştırma yoluna ancak kamu yararının gerektirdiği hâllerde başvurulabileceği düzenlenmiştir (AYM, E.2017/110, K.2017/133, 26/7/2017, §§ 12, 15).

“47. Kamulaştırmanın belirgin unsuru, mülkiyetin el değiştirmesinde kamu yararının bulunması ve bu yararın o işlemi gerekli hâle sokmasıdır. Kamu yararının bulunmadığı hâllerde kamulaştırmadan da söz edilemez. Daha açık bir deyişle, kamu yararı olmadıkça, devletin değil gerçek karşılıkla, bunun çok daha üstünde olan bedellerle dahi bireylerin mülkiyet hakkına el atması düşünülemez. Halka hizmet götürmek veya istenen ekonomik kalkınma görevini yerine getirebilmek, başka bir deyişle daha yaygın bir kamu görevi yapabilmek için bireylerin özel mülkiyetinde bulunan kimi taşınmaz malların kamulaştırılması gerekli olabilir. Bu gibi hâllerde devlet zor alım hakkının sahibidir. Kamu yararı kamulaştırmayı zorunlu kılıyorsa devlet bu hakkını kullanacaktır. Ancak bu hakkın karşısında bireylerin de kamulaştırılan taşınmazlarının bedellerini istemek hakkı vardır. Mülkiyet hakkının doğal bir sonucu olarak bu bedelin taşınmaz değerinin tam karşılığı olması gerekir. Bir yanda devlet veya kamu kuruluşu, kamu yararının zorunlu kıldığı hâllerde bireylerin rızasına bakmaksızın onların mülkiyetindeki taşınmazları alma hakkını kullanacak; öte yanda bireyler kamulaştırılan taşınmazlarının tam karşılıklarını, mülkiyet hakkının gereği olarak devletten istemek hak ve yetkisini ellerinde tutacaklardır (AYM, E.1976/38, K.1976/46, 12/10/1976).”(.... ve diğerleri, B. No:2015/6845, 31/10/2018)

“Anayasa'nın 46. maddesinde düzenlenen kamulaştırma, idarelerin özel mülkiyette bulunan bir taşınmaza, söz konusu taşınmazı kamu hizmetine tahsis etmek amacıyla tek taraflı bir iradeyle el koymasındır. Kamulaştırmanın amacı kamu yararını gerçekleştirmektir. Anayasa, ancak kamu yararına yönelik bir amaca tahsis edilmek şartıyla özel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaza tek taraflı bir işlemle el konulmasını meşru görmektedir. Dolayısıyla

kamulaştırma sonucu idarelerin mülkiyetine geçen taşınmazların kamu yararı amacına uygun bir hizmete tahsis edilmemesi durumunda, malikin mülkiyet hakkından yoksun bırakılmasının hukuki meşruiyeti ortadan kalkmaktadır. Aksi takdirde kamu yararı amacı, taşınmazın kamulaştırılabilmesi için oluşturulması gereken bir gerekçeden öte hiçbir anlam taşımaz. Bu bağlamda, Anayasa'nın, başlangıçta kamu yararı amacının varlığını yeterli gördüğü ve bir şekilde kamulaştırılan bir taşınmazın idarece istenildiği biçimde kullanılabilmesine izin verdiği düşünülemez. Kamulaştırılan arazinin kamu yararına dönük bir amaca tahsisinin mümkün olmayacağına anlaşılması durumunda malike iadesi zemininin yaratılması, mülkiyet hakkının bir gereğidir. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 22.9.1993 tarihli ve E.1993/8, K.1993/31 sayılı kararı da bu yöndedir.” (AYM, E:2014/177, K: 2015/49, 14/05/2015)

“51. ... kamulaştırma tarihinde kamu yararının soyut olarak bulunması yeterli olmayıp ayrıca bu doğrultuda kamulaştırma amacının somut olarak gerçekleştirilmesi de beklenmektedir. Kamulaştırma ile bireylerin rızası dışında mülklerinden yoksun bırakılmalarına yol açılmakta olup bunun ise ancak somut bir kamu yararı amacının varlığı hâlinde Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddelerine uygun düşeceği kuşkusuzdur. Bu bağlamda devletin kamulaştırılan taşınmazı -genel bir reform çalışması veya daha baskın bir sosyal ihtiyacın karşılanması şeklindeki belirli istisnai durumlar dışında- sadece gelir elde edilmesi veya diğer özel kişilere menfaat sağlanması gibi amaçlarla kullanması kamu yararına dayalı meşru bir amacının bulunmadığını gösterir. Aksi takdirde bireylerin rızası dışında yoksun bırakıldıkları taşınmazların mülkiyetinin kamu yararı amacı olmaksızın başka özel kişilere devrine veya bu taşınmazların spekülâtif amaçlarla elde tutulması gibi sonuçlara yol açıldığı gibi, elde edilen mülkün oluşturduğu artı değerden ise mülk sahibi yoksun bırakılmış olur. Bunun yanında taşınmazın makul sayılamayacak bir süre kamulaştırma amacı doğrultusunda kullanılmamasının -taşınmazın değerinde bu sürede yaşanan artış karşısında mülkün oluşturduğu artı değerden mülk sahibinin yoksun bırakılmasına sebebiyet verdiğinden- mülk sahibine aşırı bir külfet yüklediği açıktır.

“52. Nitekim kanun koyucu da kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisine lüzumu kalmaması hâlinde taşınmazın kamulaştırılmasından vazgeçilerek mülk sahibine iade edilmesini sağlayan çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Buna göre 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesinde, idarenin kamulaştırmadan vazgeçmesiyle taşınmazın devri ve mülk sahibine iadesine ilişkin hükümler düzenlenmiş; 23. maddede de mal sahibinin geri alma hakkı hüküm altına alınmıştır (bkz. §§ 17, 18)” (Derya Alpdoğan ve diğerleri, B. No:2015/6845, 31/10/2018)

“58. Anayasa'nın 35. maddesine göre kişilerin mülkiyet hakları ancak kanunun öngördüğü usullerle ve kamu yararı gereği sınırlandırılabilir. Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi gereği kişilerin mülkiyet haklarının sınırlandırılması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Bu adil denge, başvurucunun şahsi olarak aşırı bir yüke katlandığının tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır

“60. Mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin, bireyin çıkarları ile kamunun genel yararı arasında bulunması gereken adil dengeyi bozmaması gerekmektedir.” (Arif Güven, B. No:2014/13966, 15/2/2017)

2942 sayılı Kanun'un “Vazgeçme, iade ve devir” başlıklı 22. maddesinde, “Kamulaştırmanın (...) kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması hâlinde, keyfiyet idarece

mal sahibi veya mirasçılarında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurulur. (Değişik ikinci ve üçüncü cümleler: 10/9/2014 - 6552/100 md.) Bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçılarında, kamulaştırma bedelini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malı geri alabilir. İade işleminin kamulaştırmanın ve bedelinin kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde gerçekleşmesi hâlinde kamulaştırma bedelinin faizi alınmaz. (Mülga dördüncü cümle: 10/9/2014-6552/100 md.)

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) Bu madde hükümlerine göre taşınmaz malı geri almayı kabul etmeyen mal sahibi veya mirasçılarının 23'üncü maddeye göre geri alma hakları da düşer.

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) Bu madde hükümleri, kamulaştırmanın kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl geçmiş olması hâlinde uygulanmaz.

Ancak, kamulaştırılan taşınmaz mala kamulaştırmayı yapan idare dışında başka bir idare, kamulaştırma yoluyla gerçekleştirebileceği bir kamu hizmeti amacıyla istekli olduğu takdirde, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmayarak bu Kanun'un 30'uncu veya 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu'nun 23'üncü maddesine göre işlem yapılır.” kuralı yer almaktadır.

Anayasal hak olan mülkiyet hakkının sınırlandırılmasına ilişkin olarak yine Anayasayla düzenlenen bireylerin rızası dışında mülklerinden yoksun bırakılmalarına yol açan kamulaştırma işleminde, kamulaştırma amacının soyut olarak bulunması yeterli olmayıp somut olarak da gerçekleşmesi gerekmekte olup, ancak somut bir kamu yararı amacının varlığı hâlinde kamulaştırma Anayasa'nın 35. ve 46. maddelerine uygun olacaktır. Kamulaştırmada belirlenen somut yararın gerçekleşmemesi durumunda idarece taşınmaza ihtiyaç kalmadığı önceki malike bildirilerek taşınmazı geri alıp almayacağı sorulması gerekmektedir. Bu usulün uygulanmaması kamulaştırma işlemini, taşınmazın özel kişilere devri suretiyle idare yararına gelir sağlayıcı mülkiyet transferine dönüştürecek veya idarece taşınmazın spekülâtif amaçlarla elde tutulması gibi sonuçlara yol açabilecek ve her iki durumda da taşınmazda oluşan artı değerden taşınmaz sahibi yoksun bırakılarak aşırı bir külfet yüklenecektir. Bunların önüne geçilebilmesi adına 2942 sayılı Kanun'un 22. ve 23. maddelerinde bu doğrultuda düzenlemeler yapılmıştır.

Hukuk devleti ilkesi gereğince Devletin üstün gücü dolayısıyla vatandaş ile arasında bulunan eşitsizliğin en aza indirilebilmesi amacıyla Devlet ve vatandaş arasındaki adil dengenin sağlanması gerekmektedir. Dolayısıyla kamulaştırma işlemlerinde kamu yararı ile mal sahiplerinin mülkiyet hakkının korunması arasındaki adil dengenin sağlanması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, 2942 sayılı Kanun'un “Vazgeçme, iade ve devir” başlıklı 22. maddesinde kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumunun kalmaması hâlinde keyfiyetin, taşınmazın önceki sahibine veya mirasçılarında geri alma haklarını kullanabilmeleri için duyurulması gerekliliği, kanun koyucu tarafından idareye yükümlülük olarak yüklenerek taşınmazın önceki sahibinin mülkiyet hakkının korunması yönünde düzenleme yapılmıştır.

Ancak, 10/09/2014 tarih ve 6552 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, 22. maddeye üçüncü fıkra olarak eklenen düzenleme ile, bu madde hükümlerinin kamulaştırmanın kesinleşmesi tarihinden itibaren 5 yıl geçmesi hâlinde uygulanamayacağı yönünde kural

getirilerek, idarelerin bildirim yükümlülükleri kamulaştırmanın kesinleşmesinden itibaren 5 yıl ile sınırlandırılmış olup, kamulaştırılan taşınmazın önceki sahiplerinin mülkiyet haklarının korunması yönünde olan 22. maddede yapılan bu değişiklik ile idareye getirilen yükümlülüğün sona erdirilmesi maddenin amacı ile bağdaşmamaktadır.

2942 sayılı Kanun'un söz konusu 22. maddesi incelenirken Kanun'un 23. maddesine de değinmek gerekmektedir.

2942 sayılı Kanun'un "Mal sahibinin geri alma hakkı" başlıklı 23. maddesinde, "Kamulaştırma bedelinin kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl içinde, kamulaştırmayı yapan idarece veya 22'nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca devir veya tahsis yapılan idarece; kamulaştırma ve devir amacına uygun hiçbir işlem veya tesisat yapılmaz veya kamu yararına yönelik bir ihtiyaca tahsis edilmeyerek taşınmaz mal olduğu gibi bırakılırsa, mal sahibi veya mirasçıları kamulaştırma bedelini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte ödeyerek, taşınmaz malını geri alabilir.

Doğmasından itibaren bir yıl içinde kullanılmayan geri alma hakkı düşer.

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) Birinci ve ikinci fıkrada belirtilen süreler geçtikten sonra kamulaştırılan taşınmaz malda hakları bulunduğu iddiasıyla eski malikleri veya mirasçıları tarafından idareden herhangi bir sebeple hak, bedel veya tazminat talebinde bulunulamaz ve dava açılmaz.

Aynı amacın gerçekleşmesi için birden fazla taşınmaz mal birlikte kamulaştırıldığı takdirde bu taşınmaz malların durumunun bir bütün oluşturduğu kabul edilerek yukarıdaki fıkralar buna göre uygulanır.

Özel kanunlarda bu maddenin uygulanmayacağına ilişkin hükümler saklıdır. 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanununa dayanılarak yapılan kamulaştırmalarda ve bu Kanun'un 3. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen hâllerde yapılacak kamulaştırmalarda bu madde hükmü uygulanmaz." kuralı yer almaktadır.

23. maddeye göre kamulaştırma bedelinin kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl içinde, idarece taşınmazda kamulaştırma ve devir amacına uygun hiçbir işlem veya tesisat yapılmaz veya kamu yararına yönelik bir ihtiyaca tahsis edilmeyerek taşınmaz mal olduğu gibi bırakılırsa taşınmazın önceki sahibinin veya mirasçıların 1 yıl içinde taşınmazı geri alabilecekleri, ancak 1 yıl geçtikten sonra bu haklarının düştüğü görülmektedir. 22. maddede ise, taşınmaza ihtiyaç kalmaması durumunda önceki sahibine veya mirasçılara bildirim yapılması gerekliliği idareye yükümlülük olarak getirilmiştir. Kişilerin sahip oldukları hakları bilmemesi ya da haklarından vazgeçebilme durumları söz konusu olabilirken, 23. maddeye nazaran taşınmaz sahibini daha koruyucu yönde düzenlemeler içeren 22. maddedeki idarenin tâbi olduğu kuralı uygulaması yönündeki yükümlülüğünün kaldırılmasına yönelik düzenleme hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin 31/10/2018 tarih ve 2015/6845 başvuru numaralı ve diğerlerine ilişkin kararında; kamulaştırıldığı tarihten itibaren 11 yıl geçmesine rağmen hiçbir zaman kamu yararı amacı doğrultusunda kullanılmayan taşınmazın ihaleye çıkarılarak satılması sonrasında açılan tazminat davasının reddi üzerine, taşınmazın kamulaştırma bedelinin yaklaşık 14 katı tutarında bir bedelle satılarak ticari kazanç elde edildiğinden bahisle mülkiyet haklarının ihlâl edildiği gerekçesiyle yapılan bireysel başvuru sonucunda "...

55. Sonuç olarak somut olayda kamulaştırma tarihinden bu yana geçen sürenin uzunluğu ve söz konusu taşınmazın değerinde bu sürede yaşanan artış dikkate alındığında, başvuru sahiplerinin mülkünü oluşturduğu artı değerden yoksun bırakıldığı anlaşılmaktadır. Ancak derece mahkemelerince, kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırma amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilmeden sadece bu taşınmazın üçüncü kişilere devredilmemesinin tazminatı gerektirmediği belirtilerek dava reddedilmiştir. Hâlbuki olayda başvuru sahiplerinin taşınmazı, kamu yararı amacına uygun kullanılmadığı gibi ilgili kanun hükümleri çerçevesinde iade de edilmemiştir. Dolayısıyla somut olayda aradan on bir yıl geçtiği hâlde taşınmazın kamulaştırma amacı doğrultusunda kullanılmaması nedeniyle kamu yararı amacı gerçekleştirilmemiş, bu sürede taşınmazın değerinde yaşanan artış dikkate alındığında başvurucuya ödenen kamulaştırma bedelinin taşınmazın gerçek değerini yansıtmaktan uzak kaldığı anlaşılmıştır. Başvuru sahiplerinin uğradığı zararın tazmini yoluna da gidilmediğine göre müdahalenin başvuru sahiplerine aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklemesinden dolayı kamu yararı ile başvuru sahiplerinin mülkiyet hakkının korunması arasındaki adil dengenin başvuru sahipleri aleyhine bozulduğu ve mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin bu sebeple ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır. 56. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.” gerekçesiyle 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesi uyarınca kamu yararı amacına yönelik ihtiyaç kalmayan taşınmazın iadesine ilişkin olarak getirilen yükümlülüğün idarece yerine getirilmemesi mülkiyet hakkının ihlali niteliğinde görülmüş, somut olayda başvuru sahibi, 23. maddeye göre kamulaştırılan taşınmazını geri almak için başvuru yapmaması dolayısıyla kusurlandırılmayarak, 22. madde uyarınca idarenin yükümlülüğünün bulunduğu ve devam ettiğinden hareketle mülkiyet hakkının ihlâl edildiği sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumunun kalmaması durumunda, taşınmazın mal sahibine iadesi yönünde idareye getirilen yükümlülüğün kaldırılmasına ilişkin düzenleme, mülkiyet hakkının ihlali niteliğinde olup hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Bütün bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde, taşınmazın kamulaştırılmadan önceki maliki olan davacı tarafından 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesi uyarınca geri alma hakkı kullandırılmadan ihaleye çıkarılmasının hukuka aykırı olduğu iddiasıyla taşınmaz satış ihalesinin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolundaki Mahkeme kararının temyiz incelemesinin yapılmasında uygulanacak 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o davada uygulanacak bir kanun hükmünü Anayasa'ya aykırı görürse ilgili kanun hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurabileceğini düzenleyen Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası gereğince, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 22. maddesinin üçüncü fıkrasının, Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle bu kuralın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına; iptali istenen kuralın Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduğunu açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslının, başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğinin, dava dilekçesi ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerinin dizi listesine bağlanarak ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA GÖNDERİLMESİNE, 03/03/2021 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.”